

Wanneer is Vincent van Gogh zo beroemd geworden?

Tijdens rondwandelingen langs allerlei Van Gogh-locaties worden aan ons, gidsen, veel vragen gesteld. Gelukkig maar, want daaruit blijkt dat Vincentre-bezoekers meestal erg geïnteresseerd zijn. Zo wordt ons heel vaak gevraagd 'wanneer is Vincent van Gogh zo beroemd geworden?' Om deze vraag goed te kunnen beantwoorden, moet je eigenlijk toch wel in de boeken duiken. Dat heb ik met veel plezier gedaan en ik wil met dit artikel graag ook anderen van mijn bevindingen op de hoogte brengen.

Eigenlijk was er na het overlijden van Vincent van Gogh in 1890, al vrij snel interesse in zijn werk. Al kwam die waardering voor zijn werk maar langzaam op gang. Hij was geliefd onder een select groepje kunstenaars en jonge critici. Deze organiseerden in 1891 diverse tentoonstellingen van zijn werk en zij stimuleerden het debat over Vincent van Gogh door regelmatig over zijn werk te publiceren. Zo ontstond er in al 1903 een ware Van Gogh-mode.

tentoonstellingen

Zoals bekend is na het vertrek van Vincent uit Nuenen een groot aantal werken in Breda terecht gekomen, waar zijn moeder en zus Willemien in 1886 zijn gaan wonen. In deze vroege periode kwamen er schilderijen en tekeningen op de markt die in het bezit waren van Kees Mouwen en Willem van Bakel. Deze Bredase neven hadden die werken voor een prikje kunnen kopen van een plaatselijke opkoper, Jan Couvreur.

De Rotterdamse kunsthandelaar Oldenzeel organiseerde hiervoor 3 verkooptentoonstellingen, o.a. in 1892 en 1896.

In 1905 en 1906 zijn er al tientallen schilderijen van Van Gogh te zien op tentoonstellingen in Berlijn, Hagen, Hamburg en Wenen. En ook was er in 1905 een grote overzichtstentoonstelling in het Stedelijk Museum te Amsterdam met 500 tekeningen en schilderijen.

Na deze tentoonstelling werd het debat in Nederland over Vincent van Gogh serieuzer en werd ook zijn Franse werk meer inhoudelijk besproken.

Affiche van kunsthandel Oldenzeel in Rotterdam

Maar Vincent is niet alleen bekend geworden door zijn tekeningen en schilderijen, maar zeker ook door zijn ruim 900 **brieven**. In 1906 verscheen voor het eerst een aantal brieven van Van Gogh in boekvorm. Vooral in Duitsland verspreidde zijn roem zich daarna snel. Zo was er in 1910 een tentoonstelling in de kunsthandel van Paul Cassirer aan de Victoriastrasse in Berlijn.

Daar hingen 74 schilderijen van Van Gogh. Deze Cassirer was toen in Duitsland al een fervent pleitbezorger van Van Gogh. Hij onderhield nauw contact met Johanna van Gogh Bonger, de weduwe van Theo. In 1914 verscheen een uitgave van Vincents brieven aan zijn broer (Theo) die geheel verzorgd was door Jo Bonger. Deze brieven hebben ook een grote bijdrage gehad aan de beroemdheid van Vincent van Gogh. Tot op de dag van vandaag.

kunstpaus

De algemene interesse in het **werk** van Vincent werd vooral gestimuleerd door H.P. Bremmer, die bekend is geworden als 'kunstpaus'. Bremmer werd opgeleid als schilder en tekenaar, werkte van 1893–1895 als kunstjournalist en begon in 1896 met zijn kunstcursussen. In het seizoen 1906–1907 was Helene Kröller-Müller een van zijn leerlingen. Zij was toentertijd een van de rijkste vrouwen van Nederland en begon al snel met het verzamelen van kunst. Bremmer adviseerde haar bij het samenstellen van haar collectie – de basis van het latere Kröller-Müller Museum in Otterlo – en hij vergezelde haar ook op aankoopreizen.

Bremmer besteedde in zijn lessen veel aandacht aan de schilder Van Gogh. In zijn lessen en publicaties karakteriseerde hij het werk van Van Gogh als *'de weerslag van een heroïsch leven dat door lijden tot diepere spiritualiteit was gekomen'*. Hij stimuleerde zijn cursisten om, zo mogelijk, werk van deze belangrijke schilder te kopen...

Kortom, Vincent van Gogh is niet pas zo beroemd geworden ná de opening van het Van Gogh Museum in Amsterdam (1973). Wat wel eens gedacht wordt. En ook niet alleen door zijn tekeningen en schilderijen. Al in het begin van de twintigste eeuw ontstond er belangstelling voor deze Nederlandse schilder. En ook zijn talloze brieven hebben daar veel aan bij gedragen.

'kunstpaus' Henk Bremmer

Het is opvallend dat pas in 1932 het eerste officiële monument ter wereld werd onthuld voor deze nu wereldberoemde schilder. In Nuenen!

Yvonne van der Ham, *Vincentre-gids*

i.s.m. Gerard Netten

Bron: het boek 'De eeuwigheid verzameld, de biografie van Helene Kröller-Müller 1896 – 1939' van Eva Rovers, en daarnaast Wikipedia